

Amerikos Raudonasis
Kryžius Veda Vajų.
Remkime Jį Aukom

VILNĖS

Lithuanian Peoples Daily—Lietuvių Liaudies Dienraštis

"Vilnius" Jubilieaus
Proga Gaukime 300
Naujų Skaitytojų

VOLUME XXVI, NO. 55.

ANTRADIENIS, KOVO (MARCH) 6 D., 1945 M.

KAINA TRYS CENTAL.

KASDIENA—

Patarimas Prezidentui
Vergų Savininkai
Mažos Kolonijos
J. Babravičius

600,000 New Yorko darbininkų prabilo aiškiai ir drąsiai. Jų balsas yra CIO balsas.

Lewis'o planuojamas angliakasių streikas pavadinta tikru vardu: "ginklu, nukaltu Vokietijos."

Tegul prezidentas Rooseveltas tuoj įsako paimti anglies kasyklas valdžios kontrolėn. Angliakasių problemos galima ir reiklia išspręsti gražiau. Smogto grąšinamu streiku armijos užnugarin būtų baisiausias prasižengimas.

Kuomet J. L. Lewis'ui pranešta apie CIO konferencijos atšaukimą į Rooseveltą, jis tik numyktė. Tyli, bet velnią mišlia.

O reikia žinot, kad konferencijoj dalyvaavo 1,800 mylių veikėjų, atstovavusių 600,000 narių.

Prie jų balso prisidės milijonai kitų darbininkų.

Šalin Lewis'o diktatūra!

Kur tai Rytprūsiose Iļa Erenburg susitiko tuļ vokietė, kuri jam pasakė: "Mano šeima gyveno labai kukliai, Turėjo me tik tris arklus, viena itala ir 17-ros metų ukraiņė."

Pasirodo, kad beveik kiekviena vokietė sena turėjo vokiečių — rusų, lenkų, lietuvių, italu, francūzių.

Juos pardavdavo kaip gyvulius. Visi jie buvo sunumeruoti.

Draugas A. Dambrauskas man rašo iš Springfielde, o, jau gavęs tris narius į Lietuvos Literatūros Draugijos kuopą.

Dar keli nariai ir turėsite "cieklą" kuopą.

Draugė P. Burtauskienė rašo iš Butte, Montana, kad jie palaiko LLD kuopelę, nors lietuvių ten nei tuzino nėra.

Per visą šalį tokių mažų kuopelių galėtų būti labai daug. Visos jos sudarytų pusėtiną svorį.

Nelaukit, kad "Naujienos" ir "Draugas" pranešyt, jog Kipras Petrauskas, Sodeka, Rakauskaitė dainuoja Kaumo operoj. Tos rošius žinių tie laikraščiai bijo labiau negu belzebubas kryžiaus.

Šiomis dienomis prabilo ir amerikiečiams gerai pažystamas Juozas Babravičius. "Vilnyje" tuoj tilps jo pasikalbėjimas su "Tiesos" korespondentu E. Medonit.

Korespondentas paklauskė: Ką dabar veikiate? Babravičius atsakė: "Dabar dalyvauju operoj "Gražina".

Be to, jis paprašė perduoti geriausių linkėjimų uošviui Adomaičiui Chicagoje ir kitų kolonijų lietuviams.

Walter Lippman sako, kad prieš Jaltos konferenciją prezidentas buvo susirūpęs. Iš Jaltos jis sugrįžo kupinas gerų vilčių, ryžtingas, smagus.

Gal jis bijojosi nesuskalbesęs su Stalinu ir Churchilliu. Jis susikalbėjo puikiai.

Seniau prezidentas vengdavo daryti griežtus nutarimus. Dabar jis juos daro. Kur būta abejonių, dabar aiškumas.

Gen. MacArthur pranešimose vis tankiau minimi Filipinų partizanai. Šiomis dienomis jie išlaivino Locos Norte provinciją. Partizanai labai daug padeda regulierei armijai.

Amerikos Armija Apsupa Kiolną

SSSR ARMIJA PAĖMĖ DU BALTIJOS PORTU

Suskaldė Pomeranijos Provinciją į Tris Dalis
Atkirsta Keliai apie 300,000 Vokietijos Armijos; Paimta 600 Miestelių ir Kaimų

LONDONAS, kovo 5.—Maskvos radijas skelbia premiero Stalino pranešimą, kad Raudonoji Armija paėmė Poliną, į vakarus nuo Neustetino, taipgi Stargardą, tik 20 mylių nuo Stettino, svarbaus Baltijos porto.

LONDONAS, kovo 5.—Sovietų kariuomenė paėmė Stargardą, Pomeranijos gelbkelių mazgo, taipgi vartus į Stetlingą.

Gen. Zukovo armija paėmė Baltijos portą Kolbergą.

Gen. Rokosovskio armija užėmė Koelsingą, apie 30 mylių į rytus nuo Kolbergo. Taipgi paimtas Regenwalde, į pietus nuo Kolbergo.

Pomeranija tuo būdu perskelta į tris dalis.

Nukirsta susisiekimas apie 300,000 armijos pasilikusios aplink Danceigą ir kitur į rytus ir šiaurę.

Rokosovskio armija taipgi puola Grosswollenthal miestą, apie 40 mylių į pietus nuo Danceigo. Ji taipgi paėmė net 500 miestelių ir kaimų.

Paryžius radijas skelbia, kad gestapo čyfas Heinrichs Himmler atvykęs į Stetlingą ir įsakęs visiems nauji vėrininkams nesitraukti iš pareigų ir Sovietų armijai artinantis.

Zukovo armija, sakoma, jau yra tik 12 mylių nuo Stettino ir pats Himmleris turės nėsindinti.

Skelbiama pranešimas tvirtovų miestų Templeburg, Dramburg, Wangefin, Labenz, Freienwalde ir Schivelbein.

Pralaimėjimas prie Reino Pavojingas

MASKVA, kovo 5.—Sovietų militariniai komentatoriai rašo, jog vokietų armijos pralaimėjimas vakary fronte yra labai rimti. Vokiečiai dabar sumurti iš dvejų pusų galingų armijų ir bus sumuši, sako tie komentatoriai.

"KILPA LAUKIA HITLERIO KAKLO"

MASKVA, kovo 5.—Prof. S. Borisovas laikraštyje Pravda kritikuoja Britanijos katalikų laikraštį Catholic Herald, kuris rašė, kad geriau būtų nebauti fašistinų karo kriminalistų.

Jisai taipgi kritikuoja olandus ir belgus, kurie nesiskubina bausti karo kriminalistų. Jis rašo, kad kartuvijū kilpa nekantariai laukia Hitlerio kaklo.

Kur žmonės kovuoja už demokratiją, ten ir partizanų yra. Charakteringas, kad Rytų Prūsijoje ir Stetlingoj vokietiniai partizanai nepasirodė. Jų nėra.

Hitlerizmas nepajėgus sudaryti partizanisko judėjimo. Kur sumuša jų reguliari armij, ten nieko nelieka.

Rusijoj, Francūzijoj, Jugoslavijoj, Lenkijoj ir Lietuvoj buvo visai kitaip.

L. Prėiseika.

Konevo armija eina pirmyn iš pietų. Manoma, kad Zukovo laimėjimai Stettino srity yra pirmi žygiai apsupimui Berlyno.

Rytų Prūsijoj sumiti karo belaisviai sakė, kad vokietijų armijos komanda įsakė, kad kūrė nacių kariai žengia tris žingsnius link Sovietų linijos, be įsakymo turi būti šaudomi. Tas įsakymas duotas, kad sutaukyti pabėgimus iš vokietijų armijos.

Vilniaus Šalpos Komisijos narys suteikia Amerikos lietuvių pastutų dovany Agnei Valinčienėi ir jos šeimėliui. Josios vyras yra fronte kariu Raudonoj Armijoj. Amerikos lietuvių jau daug drabužių pasiantė Lietuvos žmonėms per pasidarbavimą Lietuva Pagelbos Teikimo Komiteto.

Suplanavo Prieš Nacių Partizaninį Karą

LONDONAS, kovo 5.—Amerikos, Sovietų ir Britanijos bendras planas Vokietijos valdymui iki ten bus įsteigta savo valdžia, taipgi apima ir nacių numatomas pastangas tęsti partizaninį karą kada jų armija bus visai sumušta.

Jaltos svarstant laikos planus imta dėmesin ir ta galimybė. Čionai bus reikalinga kooperacija tu vokietij, kurie bus priešingi nacizmui, ir bus imtasi atitinkamų tam žygių.

44 Tautos Užkviestos Konferencijon

WASHINGTONAS, kovo 5.—Skelbiama, jog užkviestos į San Francisco konferenciją visos Jungtinės Tautos, išskyrus Lenkiją. Jei lenkai nesų sudaryti bendrą valdžią, kaip nutarė Jaltos, jie taipjau bus pakviesti.

Sen. Vandenbergas skelbė, kad jis priima nominaciją delegatu į konferenciją.

Francūzija atsisakė prisidėti prie šiamio konferencijos, bet ji dalyvaus pačioj konferencijoj.

Vinsonas Bus Skolinimo Kasos Administratorium

WASHINGTONAS.—Prezidentas Rooseveltas nominavo Fred Vinsoną skolinimo kasos administratorium. Jesse Jones, kuris neteko Komercijos Ministerio vietos, taipgi neteko ir Skolinimo Kasos administravimo.

Amerikiečiai Paėjo Pirmyn Italijos Fronte

ROMA.—Amerikos armija pasivarė pirmyn Monte Della Groce srityje ir užėmė kelioilų kaimų.

Amerikos bomberiai atakavo Austriją ir nacių punktus kitur.

Čilėj Eina Rinkimai

SANDIAGO.—Pirmieji daviniai čilės rinkimų rodo, kad konservatyvai gal padaugins savųjų tos šalies partamentė.

12,000 Olandų Sumiti Kaip Pronacijai

EINDHOVER.—12,000 olandų suminta ir bus teisiama už bendradarbiavimą laike okupacijos. Jie internuoti į 29 kempes. Jie yra nariai Olandijos fašistų partijos.

Vilniaus Šalpos Komisijos narys suteikia Amerikos lietuvių pastutų dovany Agnei Valinčienėi ir jos šeimėliui. Josios vyras yra fronte kariu Raudonoj Armijoj. Amerikos lietuvių jau daug drabužių pasiantė Lietuvos žmonėms per pasidarbavimą Lietuva Pagelbos Teikimo Komiteto.

ŽINIOS IŠ TARYBINĖS LIETUVOS

VILNIUS (Ela).—Vinių fabrikas atstieigė greit po nacių išvijimo iš šiaurės ir spartiai veikia. Per visą rugšio mėnesį nepašėsta nei viena "darbo" diena: stropiai dirbo visi darbininkai ir tarnautojai.

Stasys Mikuta ypač gerai pasižymi.

Šios žmonės darbininkai atidūrė savo valandas dar dirba po dvi valandas nemokamai, tuo būdu pakelia darbo našumą.

TELŠIAI.—Vokiškieji okupantai ir jų pakalikai čia plėšė ir naikino viską iki paskutinės valandos savo viešpatavimo.

Raudonoji Armija šiaulius užėmus čionai rudieji plėšikai nusigandę paliko viską ir bėgo į Rytprūsias, bet po savaitės jie atsipeikėję grįžo ir pradėjo viską grobti ir naikinti.

Iš ūkininkų atėmė gyvulius, išvėžė grūdus, išprogdino Telšių elektros stotį ir sudegino gelžkelio stotį.

Plungės tekstilės fabriko visus įrengimus išgabeno.

Navarėnų valsčiuje sausaudė daug gyventojų.

Telšiuose sausaudyta nemažiau 400 žmonių.

PANEVĖŽYS.—Šiame mieste, Ramygalos gatvė, įsteigta Mokytojų Seminarija. Mokiniai baigę keturias klases priimami į pirmą kursą, baigę penkias

Superbomberiai Vėl Atakavo Tokyo, 1 Nusileido ant Iwo

GUAM, kovo 5.—Amerikos naujaisi bomberiai B-29 vėl atakavo Japonijos sostinę Tokyō. Japonų daviniai sako, kad atakoj dalyvaavo 150 bomberijų.

Nei vienas bomberijų nežuvo. Vienas jų atkėkė ir nusileido Iwo saloj po Lombardavimu.

Mannerheim Susirgo; Apleisjus Prezidentystę

STOCKHOLM.—Iš Suomijos praneša, jog baronas Mannerheim susirgęs ir užleisjęs prezidento vietą kitam. Veikiausia Paasikivi jį pavaduos.

ŠMARKIAI EINA PAČION JO ŠIRDIN

Aliantų Aviacija Daužo Aliejaus Įmones
Ketvirtas Didžiausias Vokietijos Miestas Tuojau Bus Paimtas; "Reinas be Tiltų"

PARYŽIUS, kovo 5.—Amerikos pirmoji armija įėjo mylių gylio Kioln miestam, kuris taipgi apsuptas iš trijų šonų. Paimta priemiestis Rickendorf ir prieta pastrečius mylios iki miesto centro ir didžiosios katedros, prie Reino.

Gen. Rose armija prasilaudė miestam iš šiaurės pusės, per Bockelmund priemiestį. J o tankų būriai yra tik trys mylios nuo miesto centro.

Eina kautynės namas už namą. Amerikos devintoji armija užėmė Homburg, industrinį Duisburgo priemiestį, kur yra du tiltai per Reiną. Vokiečiai betgi sprogdina tiltus ir labai galima, kad nei vieno neliks kada Aliantų armija bus visai prie Reino.

Vokiečiai pasiduoda tūkstantais. Nau pradžios šio ofensyvo jau sumta 60,000 karo belaisvių.

Apsupant Kiolną amerikiečiai paėmė apie 40 miestelių ir kaimų. Kanados armija priėjo tik 5 mylias nuo Menzelen tilto į Wesel ir gali iš kanuolių daužyti ir tiltą ir miestą.

Aliantai artinasi prie šių didelių miestų Reino slėnyje: Duesseldorf, su 539,000 gyventojų; Duisburg, su 431,256 gyventojais; taipgi yra tik 13 mylių nuo Essen, su 660,000; 8 mylias nuo Mülheim, su 136,000.

Visų didžiausias šioj srity yra Kiolnas (Cologne) su 768,000 gyventojų.

Aliantų aviacija bombarduoja naciųs. 1,000 bomberių atakavo Hamburgą, kiti 400 atakavo Chemnitzą. Taipjau bombarduota ir kiti miestai, ypač nacių susisiekimo punktai netoli vakary fronto.

Berlyne 15,000 Darbininkų Sustreikavo

STOCKHOLMAS, kovo 5.—Sąjudis Berlyne dar padidėjo kuomet 15,000 karo industrijos darbininkų metė darbe proteste prieš visai sumazintus maisto porcijas. Jie betgi turėjo gryžti darban nacių durtuvais varomi.

Propagandos ministeris Goebbels tebsibi, kad ir Vokietijoj gali kiti streikai, kuomet jie yra uždrausti. Jis smerkė darbininkus.

Trokai pilni nacių SS varė darbininkus eiti dirbti, kitaip būtų juos suėdę.

Spėjama, kad šis streikas rodo visišką sugriviavimą moralės šioj sostinėj, o gal ir kitur.

Mainų Derybos Gali Pakrikti

WASHINGTONAS, kovo 5.—Angliakasių unijos atstovų su operatorij atstovais derybos prasidėjo uždaromis durimis, bet bijomasi, kad jos gal pakrikti.

Valdžios įstaigos tuomet ims tarpininkauti.

Arabų Federacija Steigia Centrą

CAIRO.—Arabų Federacija steigia Washingtono ir Londone informacijų centrus "apgynimui arabų pažiūros."

Aliantai Užėmė Naują Dodekanezų Salą

LONDONAS.—Naciai skelbia, kad jų armija apleidus salą Piscepo, netoli Rhodes, vieną Dodecanese salą. Veikiausia Paasikivi jį pavaduos.

Nubaudė 15 Asmenų už Balliavojamą per Vėlai

NEW YORK.—Magistratas nubaudė 15 pasimokėtu po penkis dolerius už tai, kad jie rasti slaptoj gėrimo vietoj valandomis, kuris draudžiamos valdžios patarkymu.

Čiangas Vėlei Jieško Susitarimo su Komunistais

WASHINGTONAS, kovo 5.—Gen. Chiang Kai-shekas vėl noris susitarimo su Kinijos komunistais. Čiang valdžia kviečia vėly komunistų atstovą Lin Tsu Han į Jungtinį Tautų konferenciją San Francisco.

Amerika ir Sovietai, sakoma, daro spaudimą dėl Kinijos apvienijimo; tas gal verčia Čiangą daryti tokį žygi.

Dresdenas Visai Sunaikintas Orlaivių Atakomis

LONDONAS.—Vokietijų karo korespondentas rašo, jog didelės miestas Dresden, Saksonijos provincijos sostinė, sugyintas su žeme. Tūkstantai žmonių žuvo gruvėsiuose.

Aliantų orlaiviai bombardavo Dresdeną vasario 14 ir 15 dd.

Hitleris Vėl Šaukėsi Į Vokietijos Laikytis

LONDONAS.—Hitleris pasūnė specialią laišką nacių partijos visiems nariams apeliuodamas laikytis iki paskutinio lašo kraujo ir pasilikti ištikimais, skelbia Maskvos radijas.

Nubaudė 15 Asmenų už Balliavojamą per Vėlai

NEW YORK.—Magistratas nubaudė 15 pasimokėtu po penkis dolerius už tai, kad jie rasti slaptoj gėrimo vietoj valandomis, kuris draudžiamos valdžios patarkymu.

"VILNIS"

(THE SURGE) LITHUANIAN PEOPLE'S DAILY

Published daily except Sunday and on every Thursday together with the regular edition...

Advertising rates on application 3116 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. PHONE, VICTORY 7225-7326

Pradedama Rimciau Galvoti

Dalis Amerikos lenky jau pradeda keistis gaires. Būdinga, kad net dalis katalikų pradeda keisti toną, kalbėdami apie Jaltos konferencijos nutarimus.

"Przewodnik Katolicki" štai ką sako: "Susipažinus su pilnu tekstu Jaltos konferencijos komunikato ir daviniais apie būsimuosius rubežius, negalima sakyti, kad mes viską pralošim ir kad Trijų Didžiųjų nutarimai yra tragedija Lenkijai.

Kaip dėl katalikų laikraščio pareiškimams tokios nuomonės yra geroka pažanga link politinio realizmo. Tuos lenkus, kurie įpuolė isterikon ir šaukia, kad Lenkija jau pražuvo, "Przewodnik Katolicki" vadina donkišotais.

Čia reikia atsiminti, kad "Przewodnik Katolicki" (einąs New Britain, Conn.) reiškia nuomones praloto Bujanowskio, vieno iš įtakingiausių lenkų kunigų tarpe. Kitas lenkų laikraštis "Gwiazda Polarna" smerkia treminčių valdžios premierą Arciszewskį ir sako, kad Arciszewskio nuomonė apie Krymo konferenciją beveik tokia jau, kaip ir Berlyno nuomonė.

"Gwiazda Polarna" pasisako už Varšavos valdžią ir smarkiai bara tuos lenkus, kurie vadina ją kvilingine.

Didelio įspūdiu, ypač Chicagos lenkuose, padarė laišką S. Zaklikiewicziaus, kurį šis žymus lenkų laikraštinnikas parašė Chicago "Daily Times". S. Zaklikiewiczius pirmąsias buvo vyriausios redaktojų "Dziennik Zwiazkowy".

Štai ką jis rašo: "Jaltos padaryti nutarimai Lenkijai išeis naudon, jeigu tik patiens lenkams nesusisukus galva. Reikia sveikai ir rimtai galvoti, nepasiduodant jausingumui... J Lenkijos klausimą reikia žiūrėti iš visavietinės perspektyvos, vaduojantis, visų pirmiausia, reikalu Jungtinių Tautų vienybės. Jei to tikslu atsiekimui kaip kam reikia kiek nukentėti, tai tiek to. Bile iš to bus naudos bendram labui".

Taip pradeda kalbėti ne kairieji lenkai, bet konservatyviai.

Politinis blaivumas ir jų tarpe paims viršų.

Naciai ir Vokiečių Tauta

Aliantų lėktuvai ne tiktai bombas žeria ant Vokietijos miestų ir karinių įmonių. Pastaromis dienomis Vokietijoje paskleista milijonai atsišaukimų apie Jaltos konferencijos nuosprendžius. Atsišaukimuose labiausia pabrėžiama tas punktas, kad Oliantai nestato savo tikšu sunaikinti vokiečių tautą. Tas buvo pabrėžta ir prezidento Rooseveltto raporte Kongresui.

Tai faktą vokiečių spauda ir radijas slepia nuo Vokietijos žmonių.

Nacių komentatoriaus generolas Dittmar begėdiškai apgaudinėja savo tautiečius, sakydamas, kad visi vokiečiai bus sunaikinti, tarytum, Aliantai rengtųsi prie generalių skerstuvų. Jis pats labai gerai žino, kad ne visi vokiečiai yra karo kriminalistai ir ne visi jie atsako už hitlerininkų žvėriškumus.

Himmelio organas "Das Schwarze Korps" gązdina vokiečius, kad po Aliantų pergalės vokiečių, kaip tautos, neliks. Mes, sako, esame visi vienam bote ir todėl turime muštis iki paskutinio lašo kraujo.

Šia melangia propaganda naciai nori išgelbėti savo kailį. Savo kailį jie, žinoma,

neišgelbės, o tik daugiau vokiečių pražudys. Tiesą pasakius, juk ne kas kitas, kaip Hitleris yra vokiečių tautos vyriausias žudikas.

Vokiečių nuotaika pradeda keistis. Didžiama jų keičiasi iš baimės, bet keičiasi. Tiek vakaruose tiek rytuose užimantiose miestuose ir miesteliuose gyventojai jau nuolankūs, mandagūs. Daugelis jų keičia nacių.

Vokiečių tauta nebus sunaikinta. Bus sunaikintas nacizmas ir militarizmas.

Reino Fronte

Nors oficialiai nepatvirtinta, kad jankių armija jau Koelne, bet pranešimai, kad Koelno gatvėse jau pasirodė mūsų tankai, nustebsins nei vieną. Koelnas, šiapus Reino upės, veikiausia, bus užimtas šiomis dienomis.

Toliaus į šiaurę užimta Homberg, prie pat Duisburgo.

Iš generolo Eisenhowerio štabo praneša, kad bėgiu pastarųjų dešimties dienų Reino fronte užmušta ir į nelaisvę sumita nemažiau 100,000 hitlerininkų. Tas skaudžiai pažeidė jų pajėgas ir palengvins mūsiškiams persikelti anon pusėn Reino.

Persikeltoms prie Reiną dabar vyriausis dienotvarkio punktas Vakarų fronte. Mūšiuose ypač gerai pasižymi pirmoji ir devintoji armijos, taip-pat ir kanadičiai.

Vakarų fronte įvykius stebim ne tik mes, Amerikos žmonės. Sovietų komentatoriai tiems įvykiams priduođa didelės reikšmės. Pulkinnikas A. Kononenko rašo "Izvestijose":

"Vakarų fronte hitlerinė armijai užduodami svaigiantai smūgiai. Jos pajėgos kovoti mažėja. Ją muša Rytuose ir Vakaruose. Jai artinasi galutinio pralaimėjimo diena."

Karo Veiksmų Koordinavimas

Fieldmaršalas Alexander, Aliantų vyriausios komandieras Viduržemio srity, pereiną savaitę tarėsi su maršalu Tito, o vėliau su maršalu Tolbuchinu, kurio vadovaujama trečioji ukrainų armija operuoja Jugoslavijoje ir Vengrijoje.

Pasibaigus pasitarimams, oficialiai pranešta, kad ir tuose frontuose karo veiksmai bus sukoordinuoti. Fieldmaršalas Alexander pilniausiai pasitenkinęs rezultatais savo konferencijos su maršalais Tito ir Tolbuchinu.

Generolas Eisenhoweris esąs glaudžiausiam kontakte su maršalu Zukofo, Rokosovskio ir Konevo štabais. Labai puiku, kad toks jau kontaktas užsimegė ir kituose frontuose.

Pastaruoju laiku Jugoslavijoje ir Vengrijoje karo veiksmams kiek sulėtėjo. Galima laukti, kad ir ten užsiliepsnos naujas ofensyvas.

Galima Buvo Išvengti

Iš Detroito praneša, kad dešimties dienų duravęs streikas Dodge imonėje pasibaigė. 14,000 darbininkų gryžo darban. Prieita prie susitarimo. Bet jeigu prieita prie susitarimo, išstreikavus dešimties dienų, tai aišku, kad galima buvo susitarti neįnant streikan.

Pašeta daug dezorganizacijos, padaryta daug žalos karo pastangoms ir tik po to susiparsta, kad konfliktas galima buvo išspręsti, nesigriebiant streiko priemonės.

Dabar vėl kilo streikas Briggs Mack imonėje. Kaip ans, taip ir šis streikas taip-pat nepateisinamas.

Už streiko likvidavimą Dodge imonėje didelis kreditas priklauso nacionalinei UAW vadovybei. Kas jau reikia išspręsti ir tai greičiausioje ateityje, tai kad Detroitie tie sykt ant visados būtų baigta su streikų epidemija.

Nacionaliamis unijos vadoms reikia labai rimtai pasikalbėti su Detroito lokalu vadovybe. Reikia įvesti discipliną. Bendri unijos reikalai pastatyti aukščiaiu grupinių reikalų.

Apžvalga

STAUGIA

Smetonininkų "Dirva" gavo laišką iš Švedijos nuo tolo V. Dainoro. Perskaitėm tą jo laišką. Perdėm isterišką cypimas prieš Raudonąją Armiją, prieš bolševikus. O prieš nacių neprasitaria nei vienu žodžiu.

Pirmas to laiško sakynys: Birželio mėnesi, 1941 metų, gyvi išlikę lietuviai savo tėvynėje pamirėjo trejetą metų nuo kruvino bolševizmo išsivadavimo sukaktuvės...

Kai hitlerininkai dar smaugė Lietuvą, tokie kaip Dainoras celebravojo trimetines sukaktuves vokiečių užpludimo ant Lietuvos. Jau tas vienas sakynys patiro, kad Dainoras buvo hitlerininkų bernas. Todėl jis ir šovė Švedijon.

Meluoja tas niekšas, kad "menininkai, teatralai, veikėjai ir net darbininkai išbėgo Vokietijon."

"Vilnius" ir "Laisvės" skaitytojai gerai žino, kad tai biauirus melas. Daug žymjų rašytojų, artistų, mokslininkų pasiliko Lietuvoje. Jų vardai nekartoj būvo skelbiami.

Nors Dainoras rašo, kad "visi išbėgo," bet sumini tik du vardus Dr. J. Šliupo ir Nagavičiaus. Dr. Šliupas, sako, pabėgo su savo šeima.

"Dirva" gavus pranešimą, kad Šliupas mirė, kur tai netoli Šveicarijos.

BAGOČIAUS PRANAŠYSTES

Minint 16 d. vasario Lietuvos "n e p r i k l a u s o m y b e s", Fortunatas Bagočius sakė kalbą nuo vienos estrados sykiu su p. Daužvardžiu. Tą jo kalbą įtalpino "Keleivis."

Kaip galvoja tas žmogus galima spręsti iš sekamos deklamacijos: Girdi, žlunga visos imperijos. Žilga Babilionija, Asirija, Atila, Cingzellanai, Maurai, Hohenzollernai, Romanovai.

Iš to pas Bagočių išvada, kad turi žlugti ir Sovietų Sąjunga.

Tegu jis laukia tas žmogelis. Nesusilauks nors ir Matuzelio metus gyventų.

Nežino žmogelis nei to, kad Sovietai visai ne imperija.

Norėdamas pademonstruoti originališkumu Bagočius sugalvojo "Lietuvių Carterį," kuris, girdi, esąs senesnis už Athlato Carterį.

Įvairios smalvirųjų grupelės tų savo čarteriukų priekps kaip blynų.

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETE IŠKILMĖ MOKSLĄ PRADEDANT

Spalio 23 dieną įvyko iškilmingas Vytauto Didžiojo Universiteto atidarymas. Universiteto I Rūmų salėje, gražiai papuoštoje Tarybų Sąjungos vadų portretais, susirinko partijos ir vyriausybės atstovai, profesoriai, rašytojai, Kauno visuomenės atstovai. Salė ir gretimi kambariai bei koridoriai pilni gausiai atvykusių studentų į tradicinį imatrikuliacijos aktą.

Iškilmingą susirinkimą atidarė Kauno Vyt. Didž. Universiteto rektorius prof. A. Purėnas. Pakvietus į prezidiumą LKP (b) CK sekretorių drg. K. Preikšą, Valstybinės Plano Komisijos pirmininką drg. J. Vaišnorą, Švietimo Liaudies Komisarą drg. J. Žiugždą, LKP (b) Kauno m. komiteto sekretorių drg. J. Grigalavičių, Kauno m. vykd. komiteto pirmininką drg. Rutkauską, KMVK pirmininko pav. drg. Guščiną, Kauno m. karo komendantą papulkininkį Kulesovą, prof. Mušinskį, prof. J. Kupcinskį ir prof. Šlezevičių, salėje suskamba galingi ir tvirtai Valstybinio Himno, o po jo Lietuvų tautos giesmės žodžiai.

—Okupantų taktika Universitete atžvilgiu, — kalba rektorius prof. A. Purėnas, — siekė sudaryti mokslo židiniui tokias sąlygas, kad jis pats susilikviduotų. Jie pašalino iš universiteto eilę mokslo personalo narių, užėmė eilę universitetinių rūmų. Studentų bendrabučius likvidavo.

Okupantų potvarkiu visi abiturientai, norį stoti į aukštąjį mokyklą, privalėjo atlikti Vokietijoje vlienerių metų privalomą darbo tarnybą. Norinėjų vykti į Vokietiją neatsirado. Tuo būdu buvo sulikviduoti I ir II kursai. 1943 m. kovo 17 d. prie universitetinių patalpų vokiečiai pastatė ginkluotą sargybas. Universiteto darbas buvo nutrauktas. Vokiečiai užgrobė ir centrinius universiteto rūmus. Birželio mėn. atvykusi iš Rygos Berlyno specialistų komisija įsakė universiteto darbą visiškai baigti iki 1944 m. sausio 1 d. Išvykus hitlerinė komisija buvo nutmots sargybos, bet jau neberasta daugelio vertingo turto.

—Universiteto personalas puikiai suprato, kad faktinai einama prie universiteto visiškos likvidacijos. Vejami nesulaikomo Raudonosios Armijos puolimo, vokiečiai, prieš pabėgdami, susprogdino fizikos ir chemijos instituto rūmus, apgrobė medicinos fakulteto rūmus ir chemijos institutą. Visą brangesnę aparatūrą okupantai išvežė, o ko nepajėgė išgabenti, vietoje sunaikino. Universitetas neteko trijų ketvirtadalių mokslo priemonių bei aparatūros.

Išvykus okupantus, universiteto atkūrimo darbas yra tiek pastūmėtas, kad šiandien oficialiai pradedame mokslą. Mokslo personalo su pagalbiniu ir technikiu turime apie 350. Universi-

tetas dabar turi keturis pašalines, dvejus rūmus studentų bendrabučiams.—Tenka pabrėžti,—sako prof. Purėnas,—kad universitetui nebūtų buvę įmanoma per tą laiką darbu pasirušti, jei šis nebūtų susilaukęs efektingos paramos iš partijos ir vyriausybės.

Šiuos 1944-45 mokslo metus pradedame tradicinį studentų imatrikuliacijos aktu. Ši tradicija buvo nutraukusi okupacijos metu. Universitetas pasiryžęs būti gyventi, bet ir augti. 1940-41 mokslo metais vėkės trijų fakultetų sąstatas, šiais mokslo metais darbuojantis pradeda savo darbą su keturiais fakultetais. Įsteigta naujas istorijos-filologijos fakultetas.

—Tuo būdu okupantų mišriop pasmerktas ir nežmoniški jau apipletėtas ir apmaiškintas Kauno universitetas jau atgijo ir toliau gyvuos,—baigė savo kalbą prof. Purėnas.

Universiteto sekretorius prof. Šlezevičius, patiekė susirinkusiems statistikos duomenų.

Kauno Vyt. Didž. Universitetas pradeda mokslo metus turėdamas studentų; Medicinos fakultete 690, Technologijos fakultete 207, Statybos—144, Istorijos-Filologijos—124; iš viso 1,165.

Pareiškimai vis dar plaukia; nes ne visi norintieji studijuoti suskubo pasiekti Kauną iš Zemaitijos ir kitų nesena atvaduočių sričių. Pareiškimų neišspręstų jau yra 400.

Universitetas personalas papildytas naujomis įgėmis. Esame pasiryžę gydyti okupacijos padarytas žaizdas ir greitu laiku pamatysime universitetą sveiką, bujojantį. Kūrybinis darbas gali būti produktingas, nes jam užtikrintas rytoj.

Vyriausybės vardu,—pašveikins Kauno Vyt. Didž. Universiteto atidarymą, Švietimo Liaudies Komisaras drg. J. Žiugžda apibūdino švietimo padėti okupacijos metu.

Pradedami darbą turime įsisąmoninti, ką mes patyrėme ir pakėlėme vokiečių okupacijos metu ir kas mums gresytų, jei vokiečiai grobikai būtų laimėję. Tik-tai tvirtai įsisąmoniję, ką lėmė mums vokiečių grobikai, mes galime tinkamai suprasti ir įvertinti tą faktą, jog dabar esame laisvi savo tarybinėje tėvynėje, jog galime laisvai susirinkti šioje Alma Mater.

Kokie faktoriai nulėmė, kad mes esame laisvi ir galime stoti į kūrybinį darbą? 1940 metais lietuviai tauta per savo atstovus pasisakė už įsijungimą į didžiąją TSRS tautų šeimą kaip pilnateisius jos narys. Jeigu lietuvių tauta nebūtų pasirinkusi vienintėlio teisingo šio kelio, ji būtų neišvengusi liūdno Vokietijos satelity li-kimo. Tačiau lietuvių tauta pasirinko teisingą kelią,ėjo išvien su visomis tarybinė-

mis tautomis, tvirtai tikėjo Raudonosios Armijos galutinę pergalę. Per visą sunkios vokiškųjų grobikų priepaudo laikotarpį su mumis buvo visos TSRS tautos Raudonoji Armija, vadovaujama genialaus karvedžio draugo Stalino, visada gegė mūsų tautos reikalus. Lietuvių tautos ateitis yra tikra ir saugi. Mes galime dabar laisvai mokytis, nes Raudonoji Armija išvalė mūsų kraštą nuo vokiškųjų grobikų.

Šiandien Tarybų Lietuva yra pasiekusi tokią valstybingumą, kokio niekuomet negalėjo būti praityje. Senoji Lietuvos sostinė Vilnius, o netrukus ir Klaipėda, įeina į LTSR ne vienai dienai, bet visiems laikams. Dar nebuvo Lietuvos istorijoje tokio laikotarpio, kada stambesnių Lietuvos centrų būtų suvienyti valstybėje. Tai yra atsiekiama tik dėl to, jog Lietuva tapo tarybine.

Nusivėjęs 200 metų lietuvių laudies kovą prieš vokiškuosius grobikus, kalbėtojas pabrėžė, kad bendros kovos išvien su slavais prieš vokiečių veržimąsi į rytus tradicija siekia jau Alenksandro Nevskio laikų. Ir šios tradicijos tęsimas vyksta per visą laikotarpį. Smolensko ir Vitebsko pulkai nekartų padėjo Lietuvai nustumti kryžiuočių gresmę. Zalgris buvo tos tradicijos apvainikavimas. Ir šiandien mūsų šventas pareiga yra tęsti tas istorines tradicijas.

—Mes nenustosime būti dėkingi Raudon. Armijai,—pabrėžė kalbėtojas.—Karas dar nebaigtas. Mūsų žemės dar draskomos nekenciamųjų priešų. Todėl mūsų visų svarbiausia pareiga yra padėti Raudonajai Armijai, savo darbu prisidėti prie pergalės pagreitininimo.

Rūšciais žodžiais perspėjo kalbėtojas tuos, kurie mėginti trukdyti kovai prieš amžinuosius lietuvių tautos priešus—vokiškus grobikus. —Lietuvių vardo nebūtų vertas tas, kas sunkintų pergalės pasiekimą.

Ypatingą dėmesį Švietimo Liaudies Komisaras atkreipė į tinkamą studentų mokymąsi, pabrėždamas, kad prieš muniokota tėvynė laukia gerai pasirušusių, kvalifikuotų kadrų.

Lietuvos Komunistų Partijos (bolševikų) Centro Komiteto vardu sveikino Universiteto atidarymą progą LKP (b) CK sekretorius drg. Preikšas.

Po pranešimų padainavo studentų choras.

Iškilmų užbaigimui rektorius prof. Purėnas padėjo gausiai atsilankiusiems svečiams ir mokslo personalui, o studentams palinkėjo sėkmingo mokslo.

J. Karosas.

Pats svarbiausias uždavinys Amerikos žmonėms dabar sumušimas Hitlerio, apgyminas demokratijos.

Moterų Skyrius

Fašizmas yra moterims vergija, žmoniai nelaimė: sumušimas jo yra pati svarbiausia mūsų užduotis.

TARYBŲ SAJUNGOS MOTERYS

Rašo Petras CVIRKA.

Kovo 8 d., 1944 m., lietuvių klonija Maskvoje kartu su visa Tarybų Salimi minėjo koektyvines visų tarybinių moterų vardines—Moterų Dieną. Kovo 8 d. mačiau sostinės gatvėse, kaip sveikino nebejauną darbininkę, skulejusią į fabriką, studentę su knyga ryšulėliu, megaitę geležinkelietės uniforma, milicininkę raudonąs skruostais, kuri reguluoja judėjimą žmonių pilioje gatvių sankryžoje, auštą, išblykusių mergaitę su vado antpečiais.

Skilo atmintyje pirmosios karo dienos, pirmosios karo savaitės. Į vakarus traukė ešeloniai, pilni kovotojų. Vagonų ratai tarsi kalbėjo "Už tėvynę." Saratovo stotyje raudonarmietis su pilna apranga laikė savo rankose kūdiki. Greta stovėjo jo žmona. Skykštus atsiveikininio žodžiai. Ir moters akys nebuvo nė ašaros. Kazachstano stepėse mačiau plačiavėdžius, sauleje idegusiais veidais, raitelius ant sikių kovos žirgu, ir žilą motiną kazache, laiminusią juos. Ramiai ir rūšiai senelė žinėjo į toli, kol tirštų dulkių beiseite dingio kelnyje šaunus raitėlių karai—jos pačios kūnas ir kraujas.

Seserys, žmonos, motinos pakaitė brangius jų širdžių vyrus laukuose, prie mašinų, įstaigose. Jos nusileido į kasyklas, apsiginklavo kalvės kulkais. Šiandien jos stato tankus ir lektuvus. Ir sunkiai prikrautuose traukiniuose, kurie veža patrankas ir sviedinius, pagaminus moterišką ranka, iš garvežių žvelgia suodini, tepalu ištepti, bet žvalūs moterų mašinistų veidai. O pafrontės stotyse, bombarduojant ir apšaudant priešui, moterys greitai, drąsiai ir tiksliai pralaidžia karinius ešelonus,—moterys stočių viršininkės.

Po milicininko kepurė—standri merginos kasa. Vakarykštė studentė šiandien—tvarkos saugotoja.

Bet moterys stovi savo postuose ne tik užnugarėje. Kai raudonarmietis vykdo žygį, kai jis, atstated durtuvą, puola priešą įtvirtinami, su greta, neatsilikdama, žengia mergina—medicinos sesutė, mergina—karo felčėris. Ir matydami tas narsias kovos drauges, kariai dar drąsiau pašalina nuo savo kelio visus sunkumus, vietas klūtis. Leningradietei 19-metėi Tamarai Vlasovai miną sutrupino abi kojas. Iš paskutiniųjų tebetvarstė ji sužeistuosius, kol apalpo. Nadia Jefimova, su sanitarės kuprine, išgelbėjo šimtus gyvybių mūsų laukuose, o sprendžiamąjį valandą pati išvedė raudonarmiečius į puolimą ir užėmė kaimą.

Merginos ryšininės, merginos zenitininės, merginos

puolančiųjų pėstininkų gretose...

Daša Kuzovkina buvo radistė naktinių bombonešų aerodrome, iš kurio dažnai kildavo į padanges jos vyro kovos mašina. Jis skrido bombarduoti priešo bazių ir priešo dalinių. Kartą jis negrįžo iš savo naktinio skridimo. Tik po daugelio dienų, išsigelbėjęs su parašiuo iš savo degancio lektuvo, iš priešų užnugario jis prasi-veržė pas savuosius. Tuomet Daša nutarė nebesiskirti su vyru. Ji pasiprašė, kad ją priimtų šauliu račistu į jos vyro, lakūno Kuzovkino, lektuvą.

Kai Kuzovkinas bombarduoja priešų sandėlius, žygiuojančias kolonas, jo žmona šaudo iš kulksvaizdžio į priešų "mesermitus".

Gvardijos majoro Vieras Krylovos, N šaulių brigados vado pavadotojus, kritinę puošia du kovos ordinar. Ją sužeidė keturis kartus. Jai vadovaujant, buvo išlaisvintas Kondrovo miestas.

Mergina majoras Sytnikaitė pagarsėjo kovose su vokiečių fašistais. Mergina snajperis Liudmila Pavlčenko nušovė 309 vokiečius. Šį sąrašą galima būtų tęsti iki begalybės. Lietuvaiteis neatsilieka nuo kitų narsių tarybinės liaudies dukterų.

Lietuviško junginio eilėse kovoja mergina snajperis Marė Kutraitė, Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos deputatė, dabar eilinė Raudonosios Armijos kovotoja. Lietuvė sanitarė Genė Sakalauskaitė lydėjo sužeistųjų ešeloną, kai greta nuo vokiečių bombų užsidėgė sviediniai prikrautais traukinys. Rizikuodama gyvybe, Genė išgelbėjo dešimtis sunkiai sužeistų raudonarmiečių.

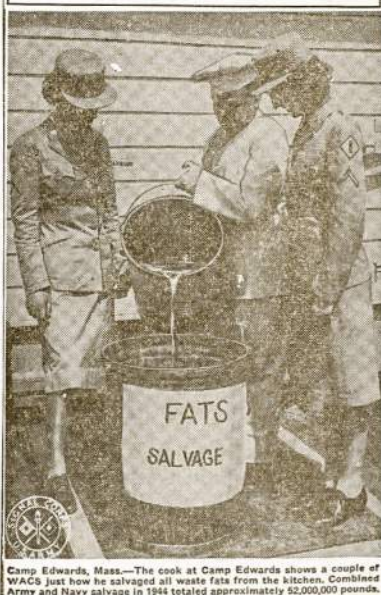
O kai atsimenama drąsias partizanas: ruses, ukrainietes, bielorusas,—Lidiją Calkiną, Žoją Kosmodemjanską ir šimtus, tikstančius kitų, tai ir mes, lietuviai, galime daug papasakoti apie mūsų merginas, kovojančias Lietuvos liaudies keršytojų gretose, apie tas šių dienų Gražinas.

Francūzija didžiujais savo Zana d'Ark. Tarybinės liaudies Tėvynės karo metu pasireiškė daugybė merginų karžygių, kurios įeis į istoriją kresto Orleano murgelės, gretos patriotės, šaunios kovotojos. Garbė, amžina garbė tarybinės tėvynės motinoms, pagimdžiusioms tokius karius ir tokias kovotojas!

Roosevelto Kalba Transliuota Vokietijoms

WASHINGTONAS. — Prezidento Roosevelto prkalba Kongresui apie Jaltos konferenciją transliuota per radiją Vokietijai. Žinoma, ir vokiečių kalboj. Tai atliko Office of War Information.

EVERY DROP COUNTS!

KOVO AŠTUNTOJI TARPTAUTINĖ MOTERŲ DIENA

Šiais metais sukanka 37 metai, kaip pradėta kelti klausimas, kad moterys turi atžymėti viso pasaulio moterų veiklos solidarumo dieną.

1908 m. Jungtinėse Valstijose įvyko socialistų moterų suvažiavimas, tarp kitko jame buvo svarstoma, kad paskirti dieną, kurioje viso pasaulio moterys išreikš savo mintis ir apskaitliuos laimėjimus, bei nurodys kaip ir kas turi būti atlikti.

1910 metais įvyko Tarptautinis Moterų Suvažiavimas Danijoje, Kopenhagos mieste, šiame suvažiavime Klara Cetkin, duoda inešimą, kad pasiskirti Tarptautinę Moterų Dieną, kovo 8 dieną. Jos inešimas priimtas ir oficialiai visame sviete apvaikšėjo jama jau per 35 metus, ši neapjaukama svarbi Moterų šventė.

Kaip kiekvienas naujas dalykas neprigyja staigiai, taip negreit buvo pravesta tinkamai apvaikšėjimui. Ypatinai tuo laiku moterų teisės buvo varžomos. Net laisvoje Amerikoje moterys neturėjo teisės balsuoti, o tuo labiausia būti išrinktos į valdžios pareigines. Mokslas ir dalyvavimas klasių kovoje, moteriai buvo nepadoriu dalyku.

Matomai valdančioji klasė palnai suprato, kad moterų rankose gali tvirta politinė jėga, ir kad nesusilaikyti pasipriešinimo iš tos jėgos, ji buvo siūly silniais surišta ir atskirta nuo darbininkų vyrų politinių kovų.

Moterų politinis supratimas ir kova už jų teises, pradėjo stipriausia pasirodė Vokietijoje. 1912 metais Vokietijos moterys paskelbė kovo 8 d. progą visos savaitės vaju, už vėravimą mote-

ry į organizuotą kovą prieš išnaudotojus ir vergėjus. Tą savaitę pavadino: "Raudonąja Savaitę."

Rusijos moterys nuo tų kovų neatsiliko. Kovo 8 d. progą, 1914 m., išleidžia pirmą darbininkų moterų žurnalą, kuriam vardą davė: "Darbininkė Moteris."

Užėjus Pirmam Pasauliniui karui, pažangus veikimas susilpnėjo ir tas smarkiai pajusta tarpe moterų. Tačiau 1917 metais, Leningrado (tuo laiku Petrogrado) darbininkai pradėjo reikalauti, kad jiems duotų duonos, nes ten siautė bado audra. Ta proga Putilovo darbininkės suruošė demonstraciją, ir apvaikšėdamos kovo 8 d., išstatė carui reikalavimus, kad joms duotų duonos arba grąžintų jų vyrus, tėvus ir sūnus iš karo lauko. Bet vietoj duonos, caras pasinėję žandarus nuslopinti ir išardyti demonstraciją, kuri susidėjo iš beklindžių moterų, vaikų ir senelių. Zandarai puolėsi į minią, šaudė, kardais kajojo ir arkliais mindžiojo, šį bejėgį būrį žmonių. Kraujai apliedami gatves ir lavonais žmoniydami kelią, nekaltų žmonių kūnais.

Si baisi žinia pasiekė karo frontą; kariai sužinoję, kad caro žandarai žudo jų vaikus, moteris, motinas ir senelius, baisiai pasipiktino. To visos paseka, ši revoliucinė ugnelė degė iki pasiekta Didžioji Spalio Revoliucija.

1919 metais Trečiasis Internacionalas dar tvirtėva interbrežė, kad kovo 8 diena, turi būti kas metais atžymėta. Šiandieną mes stovime jau visai skirtingoj padėtyje. Moterų teisės daugelyje ša-

Duokime Kraują Dėl Mūsų Karių

Kovo mėnuo, tai Raudonojo Kryžiaus vajuas mėnuo. Niekada pirmiau R. K. nėra atlikęs tokių didelių darbų, kokius jis atlieka šio karo laiku. Tad kiekvienas, kuris nori prisidėti prie karo pastangų, turi remti Raudonąjį Kryžių.

Svarbu, kad būtų sukelta tie \$200,000,000, užsidėta kvota dėl šio vajuas. Bet nei kiek nemažiau svarbu aukauti kraują, kur bus išgelbėta šimtai tūkstančių mūsų karių gyvybių, jei jie turės užtektinai kraują.

Liet. Moterų Kultūros klubas šiuo reikalu smarkiai rūpinasi. Šiuo laiku jau organizuoja 10 grupę kraują aukautoj.

Diena paskirta kovo 24. Visi, kurie galoti sveikatos atžvilgyje aukoti kraują praneškite žemiau paduoty antrašt, tad kartu visas būrys nuvažiuosime į Raudonojo Kryžiaus kraują ėmimo skyrių ir atlikime tą svarbų organizacinį darbą.

Org. L. Matuzienė, 4864 Archer Ave., L.A.F. 8495.

lių lygias su vyrais. Tik dar neseniai Francūzijos ir Italijos moterys gavo teisę balsuoti.

Mes kovojame už lygų darbą, lygų atlyginimą. Jau ir šis klausimas vietomis praktikuojamas. Moterys šiandien laisvai gali lankyti mokyklas ir siekti mokslo.

Mes turime net 9 moteris išrinktas į mūsų šalies kongresą. Tiesa, ne visos iš jų vertos užimti tas pareigas. Tačiau čia nestovi klausimas, kad jos moterys, bet kad kelios iš jų yra reaktjonierės. Tas rodo, kad ir reaktjonieriai kitaip žiūri į moterų veikimą ir jie ima savas pasekęjas lavinti

Mes vistur Europoje ir Amerikoje matome moterų pagelbinus pulkus karo tarnyboje.

Jei prieš 35 metus būtų sakę, kad moterys atstos pules į petį su vyrais politiniame ir moksliniame gyvenime, tai toki asmenį būtų pavadinę neįsmanėliu. Tačiau šiandien mes turime ir tai dėka pažangaus judėjimo, dėka Sovietų Sąjungos, kuri nuo savo įsikūrimo dienos pripažino moteris lygiateisėmis pilietėmis.

Sovietų moterys atsidėkuodamos už tai, taip narsiai ir nuosirdžiai dalyvauja bendrai su vyrais karo lauke ir dirba namų fronte dėl karo laimėjimo.

Nežinirant, kad mes turime daug didelių laimėjimų atsielskus, tačiau dar klasių kova neabaigta. Atmintinkė, kad kovo aštuntoji dar daug ką mums žada ir minėdami ją, suglauskime visas jėgas už didesnę vienybę, tvirtesnę veikimą prieš fašizmą, žiauriausį moterų priešą.

Zengkime vieningai į laisvesnį rytojū!

AMERIKOS MOTERŲ KOVŲ UŽ POLITINES TEISES TRUMPA ISTORIJA

Rašo Alice Jonikienė

Besitariant kovo 8-tai, Tarptautinei Moterų Dienai, kuri kilo iš Amerikos moterų judėjimo už lygias politines (balsavimo) teises, praveru peržvelgti tą Amerikos moterų judėjimo istoriją. Joje mes randame gan interesingų faktų.

Pageidavimas balsavimo ir abelain lygių politinių teisių buvo pareikštas dar tada, kada Amerika priklausė Anglijai. 1647 metais tūla Margaret Brent iš Marylande sau tų teisių pareikalavo. Ji turėjo nemažą nuosavybę ir tuom pasiremdama ji įteikė peticiją reikalaujant sau "balso ir vietos" legislatorij. Tada balsavo tik tie, kurie turėjo nuosavybę arba pinigiską turta. Po ilgų diskusijų, legislatorij peticijai tapo atmetta.

Massachusetts rekordai rodo, kad nuo 1691 iki 1870 metų po senuoju provincijos čarteriu moterys balsavo už visus valdininkus, bet priėmus konstituciją, jų balsavimas tapo aprubėžiuotas ir jau nebegalėjo balsuoti už gubernatorių ir didesnius valdininkus.

Kovo m. 1776 m., tais metais, kada mūsų šalis paskelbė nepriklausomybę, Abigail Adams rašė savo vyrui John Adams, tuom laiku dalyvausiam Kontinentaliui Kongrese, ir ragino jį "nenužmiršti moterų." "Atsimink, kad visi vyrai būtų tyronai, jei tie galėtų..." sakė ji savo laiške. Toliaus laiške ji grąšino: "Jei specialė atyda nebus atkreipta į moterų reikalus, mes pradėsime kovą; mes nepildysime įstatymų, kurių išlaidime mes neturime balso ir atstovybės."

Abigail Adams jau nekalbėjo vien savo vardu. Jau tuom laiku daugelis moterų rengėsi pradėti tuom klausimui veikti. Jų veikimas, kaip galima suprasti iš Adams pareiškimo, buvo gyniai feministinis, atkreipias prieš vyrus ir jis toks pasiliko per daug metų.

1778 m. Hannah Lee Corbin irgi padavė reikalavimą sau balsavimo teisių. Kontinentalis Kongresas apsvairstęs šio peticiją, paliko atskiram valstijom nusispresti apie moterų balsavimo teises. New Jersey valstija nutarė, jog visi piliečiai turinti \$250 turi teisę balsuoti. Bet 1807 metais vėl išleido įstatymą nusakantį, jog tik "baltieji vyrai piliečiai" turi teisę balsuoti.

Iš Skotijos 1826 m. atvyko labai graži ir aukštai pamokinta moteris, Frances Wright. Ji pradėjo leisti laikraščių ir sakyti prakalbhas reikalaujama lygių balsavimo teisių ir abelain pilnos lygybės moterims. 1836 m. Lenkijos ištrėta už progresyves idėjas, rabino dukrė Ernestine L. Rose, 26 metų amžiaus, sutraukdavo pilnutes svetaines klausytojų. Ji kovojo už atsaikimą visų įstatymų, kurie varžė moteris. Ji įteikė New Yorko valstijos legislaturai reikalavimą, kad ištekėjusi moteris turėtų teisę turėti savo vardu nuosavybę. Ji tą peticiją įteikė tik su penkiais parašais, vyrų ir moterų, nes tik tiępi, po ilgų pastangų, parašų tegavo. Bet ji rankų dėlto nenuleido ir varė savo pasiryžimą ir 1840 metais dar grieščiau pradėjo veikti. Tais metais ji susilaukė talkininkų iš Elizabeth Cady Stanton, Pauline Wright Davis ir Lydia Mott, kurių vardai vėliaus aukštai išskilo.

Greta moterų judėjimo, ejo judėjimas prieš negrų vergiją. 1823 m. seserys Angelina ir Sarah Grimke South Carolinuj paliuosavo savo vergus ir pačios atvyko į šiaurės ir čia sakė karštas prakalbhas prieš vergiją. Tapo suorganizuota American Anti-Slavery Society. Toj draugijoj darbuosiuo pat pradėjos tokios žymios moterys, kaip Lucretia Mott, Lydia Maria Child, Maria Weston Chapman, Abby Kelly,—Abby Hopper Gibbons ir daug kitų. Bet toje draugijoje pasireiškė nuomonų skirtumas. Dalis narių manė, kad tik negrų vergų klausimai būtų vedami, kitai, kad visų, kas tik yra pavergtas. Ir 1839 m. draugija skilo. (Bus daugiau kitam M. S.)

1840 metais dar grieščiau pradėjo veikti. Tais metais ji susilaukė talkininkų iš Elizabeth Cady Stanton, Pauline Wright Davis ir Lydia Mott, kurių vardai vėliaus aukštai išskilo.

Greta moterų judėjimo, ejo judėjimas prieš negrų vergiją. 1823 m. seserys Angelina ir Sarah Grimke South Carolinuj paliuosavo savo vergus ir pačios atvyko į šiaurės ir čia sakė karštas prakalbhas prieš vergiją. Tapo suorganizuota American Anti-Slavery Society. Toj draugijoj darbuosiuo pat pradėjos tokios žymios moterys, kaip Lucretia Mott, Lydia Maria Child, Maria Weston Chapman, Abby Kelly,—Abby Hopper Gibbons ir daug kitų. Bet toje draugijoje pasireiškė nuomonų skirtumas. Dalis narių manė, kad tik negrų vergų klausimai būtų vedami, kitai, kad visų, kas tik yra pavergtas. Ir 1839 m. draugija skilo. (Bus daugiau kitam M. S.)

1840 metais dar grieščiau pradėjo veikti. Tais metais ji susilaukė talkininkų iš Elizabeth Cady Stanton, Pauline Wright Davis ir Lydia Mott, kurių vardai vėliaus aukštai išskilo.

Detroito Iyvis Svarbios Diskusijos

Diskusijos Moterų Problemas Po Karo

DETROIT, Mich. — Amerikos-Sovietų Draugijoms: kurba rengia draugišką sueigą, tur bus diskusijoms, kokią rolę moterys turės suloti po karo ir kiek jos nuveikė šiame kare.

Si sueiga rengiama Tarptautinės Moterų Dienos atžymėjimui Moterų. Diskusijos yra ruošinamos šėštadienį, kovo 10 d. 1 val. popiet, Detroit Federation of Women's Clubs name, 616 West Hancock.

Pirmininkė diskusijoms bus: Mrs. Helen C. Bryant; diskusijos praves: Miss Margaret Brayton, atstovė nuo Vaikų Muziejus; Miss Laurette B. Collins, nuo Mokyklų Tarybos atstovė; Mrs. Faye Stephenson, prezidentė Moterų Kongreso, pagelbinė skyriaus CIO ir Mrs. Jane Richards, Detroito skyriaus nuo Tarybos sekretorė.

Bus paruošta visiems dalyviams užkandžiai. Laikė užkandžių bus rodoma knygos, iš kurių mokinas Sovietų vaikūniai mokyklose. Tos knygos ką tik prikištos iš Sovietų Sąjungos.

Kurios norite dalyvauti, įsigykite tikietis iš anksto. Juos galite rasti Tarybos raštineje: 928 Fox Building.

Labai svarbu šiose diskusijose dalyvauti. —Detroitietė.

ALTORIŲ ŠEŠĖLY

ROMANAS

Rašo
V. Mykolaitis—Patinas

Pavyzdžiui, vieną kartą įvyko toks gana smulkus, bet charakteringas atsitikimas. Buvo praėję jau pora savaitių nuo mokslo metų pradžios. Visas seminarijos mechanizmas jau buvo galutinai susitvarkęs, ir Vasaris jau skonėjosi antrojo kurso klieriko padėtimi. Refektorijų ir koplyčiojų jų vietos dabar buvo geresnės, o svarbiausia, nereikėjo gyventi nekenciamame "labirinte." Kambarys, kuriame dabar apgyvendino Vasarį, buvo visai patenkiamas, o gyventojai, išskyrus vieną lenkį, visi lietuviai. Kambario viršalia buvo penktos kurso klierikas, linksmas ir malonus vyras, kuris gan laisvai žiūrėjo į silencijumus ir į daugelį kitų regulos punktų. Kartais, jau ir sugulę, jie dar pasikalbėdavo arba net padarydavo kokių nekaltų juokų, ypač jeigu nuodavo, kad "mozūrą" tą vakarą nėra namie. Ir štai po dviejų savaitių tokiam idiliškam šio kambario gyvenimui atėjo galas. Grįžo į seminariją, dėl ligos pavėlavęs, vienas trečio kurso klierikas lenkas, ir Vasariui buvo įsakyta užleisti jam savo vietą, o pačiam kraustyti į "labirintą," pas pirmamečius, nors pora pirmamečių, dėl kažkokių sumetimų, buvo apgyvendinti ne "labirinte," bet kambariuose. Šitas nelauktas ir neteisingas įsakymas sukėlė Vasarį didžiausią protesto audrą.

—Kodėl, būtent, man liepta išsikraustyti? Man, antro kurso klierikui, kai du pirmamečiai lieka kambariuose?!—Klausė savęs Vasaris ir pasipiktinimas stačiai sprogdino jo krūtinę.

—A, tur būt, dėl to, kad aš tylus, lėtas ir menkas?—protestavo jo įžeista sąvima,—žinoma, su manim niekas nesiškai. Visumet paskutinėje vietoje. Igrū kur, ir žinokis. Kitų nenori kliudyti!...

O čia dar draugai kiršina ir kursto: —Bijo, kad Vasario nesugadintume. Tokis šventas vaikas!

—Matai, Vasarį formarijų gražina, kad išmokyti mišiom tarmauti,—juokėsi kiti.

—Vargšas Vasaris!—graudino treči.—Teks tau dabar vėl lavatoriumą plauti.

Bet kambario viršalia nusprendė, kad čia būsiandos jo priešų lenkų intrigos, arba stačiai Mazurkovskis užsimanė įkisti į jo kambarį šnipą.

—Vasaris buvo geras vyras. Dabar gausime tą palioką, tai nė prasizioti nebūsi galima. Juk tas biauurybė ir lietuviškai supranta,—kalbėjo jis savo gyventojam. —Reikia kas nors daryti.

Ir visi emė kurstyti Vasarį, kad jis eity pas inspektorių prašyti, kad jį, dėl menkos sveikatos, paliktų kambario, o nekeltų į šaltą ir drėgną "labirintą." Vasaris sutiko ir tuč tuojau emė su visomis smulkmenomis vaizduotis sceną su inspektorium, kaip paprastai viską smarkiai perdėdamas ir dramatizuodamas. Jis savo vaizduotėj matė save stačiai didvyrį, su nepaprasta drąsa besiginčijantį su Mazurkovskiu ir pasiryžusį beveik išeiti iš seminarijos, negu pildyti tą neteisėną ir užgaulų pareidymą. Taip kurstęs save visą popietinę rekreaciją, pagaliau plankančia širdžia atsidūrė prie viršinkino durų.

Jėjo, pagarbino—ir jau pusė jo pasiryžimo nežinia kur dingo.

—Co poviesz dobrego, moj drogi? (Ką gera pasakysi, mano brangus?)—susiėmęs rankas ir pakreipęs galvą saldzū balso paklauso jį Mazurkovskis.

Vasaris pasijuto, kad skęsta į neviltingą bedugnę.

—Aš norėjau prašyti kunigą kanauninką nekelti manęs iš 6 kambario į "labirintą"...—Jo balsas nereiškė nei griežto tono, nei protesto.

—O tu dėl ko?—jau kietai ir su nusitebėjimu paklausė kunigas kanauninkas.

—Esu menkos sveikatos, dažnai galva skauda ir ...

—Nieka!—nutraukė jį inspektorių.—Esi visai sveikas. Per vakarinę rekreaciją, žiūrėk man, kad persikeltum. Na, gali eiti.

Ir klierikas Vasaris, pabučiavęs Mozūrui ranką, išėjo. Kambarį jis papasakojė, žiūrėk man, kad persikeltum. Na, gali eiti.

Vakare jis persikraustė į "labirintą," o atsigulęs į lovą ir vėl perdėdam įsivaizdavęs situaciją, verkė dėl savo skriaudos ir negalės. Po kelių dienų jisai nurimo, ir ta skriauda neatrodė jau tokia didelė. Kitą šeštadienį, eidamas išpažinties, jis suformulavo kažkokį nevykusį prisipažinimą dėl "priešinosios perdėtinimų" ir išgirdo iš dvasios tėvo porą oficialių pabarandžių pamokomų sakinijų. Jo greitas nuolaidumas gelbėdavo jo opinią viršinkinukų akyse, o rezignacija savo pačio nuomonę. Tačiau tuomet jis nematė dar, kad šita rezignacija buvo tik prisitaikymas prie gyvenimo būtenybės ir aplinkybių, o ne išvidinivis savęs nuagėjimas. Rakšis pasilikdavo neištraukta, o tik apgydyta.

Sitokis jo fantazijos maištingumas, valios nuolaidumas ir tik paviršinis susitaikymas su priešingybėmis buvo ne vien stambi jo charakterio yda, bet ir ypatybė, kuri šalia kitos jo būdo ypatybės, užsidarymo, išlaikė jį seminarijoje ir apsaugojo nuo suvirškinimo.

Keisti dalykai dėjosi jaunučio klieriko Vasario dvasioj. Retas kuris iš jo draugų atrodė nuolaidesnis, negu jisai, o tuo tarpu retas kuris buvo taip tuilo nuo tos principalinės klierikiškos dorybės. Jis nusileisdavo ir rezignuodavo, bet tuo pačiu metu giliai kentė dėl savo pažeminimo, kankindamas save mintimi, kad pasaulis ir visas platus gyvenimas nebe jam, kad nebe jam svajoti apie bet kokį pasižymėjimą—ir kam nors patikti, ką nors sužadėti nebe jam. Ir kai netrukus po to pasireiškė jo talentas, o po kelerių metų, jįsai pats nedrįso prie to prisipažinti ir pats sau kartodavo: visa tai ne man. Kodėl iš daugelio tūkstančių tik man, būtent, Dievas būtų davęs talentą?

Jeigu tuo metu niekas nebūtų slopinęs jojo polekių, jeigu jam būtų įspindęs bent vienas laisvės spindulys iš plačiosios padangės, jeigu jisai būtų įtikėjęs savo talentą, jo gyvenimas ir kūryba būtų nuėję visai kitais keliais.

IX.

Artinosi dideli Panos Marijos Nekalto prasidėjimo atidai, kurie katedroj būdavo švenčiami su ypatingomis iškilnėmis. Tokiais atvejais klierikam darbo padidėdavo dvigubai. Retas kuris tuo metu ne turėdavo paskirtos šokios ar tokios funkcijos. Pirmieji mišparai, rarotos—kadangi tai buvo adventai,—suma, kurią rengėsi celebruoti vyskupas, ir antrieji mišparai reikalavo kelių asistat atmainų. Vasario laimei, jisai antrame kurse nuo asistatų jau buvo laisvas. Jis nuo pat pradžios ypač uoliai dalyvavo seminarijos chore, pramoko balsu skaityti gaidas, grofį fisharmonija ir tvirtai mokėjo visų choro giedamų dalykų savo balso partiją. Dėl tokių Vasario talentų jį paėmė savo globon giedojimo profesorius ir choro dirigentas—ir išgelbėdavo nuo asistat, kaip reikalaujantį choro giesmininką. Tokiu būdu viena nekenciamą seminarijos našta—ceremonijos, nukrito nuo jo pečių. Choristai turėdavo dar ir tą privilegiją, kad pamaldyju metu jie iš viso būdavo laisvesni ir dažnai eidavo ne į presbiteriją, bet prie vargonų, kur jau jokio vargo nereikėdavo kęsti klūpant ir derinantis prie ceremonijų.

Buvs Rockfordietis.

ADDES IMAMAS KARIUOMENĖN

DETROIT, Mich. — George Addes, UAW išdūninkas perėjo fizinę egzaminaciją ir gali būti paimtas armijos. Jisai yra 34 metų amžiaus ir pasižymėjęs automobilių darbininkų unijos vadas.

LONDONAS. — Jugoslavijos Valstybinė Komisija skelbia gen. Michailovičių karo kriminalistų ir įješko jo nubaudimui kaip tolo.

Aplankius Rockfordiečių "Kultūrinį Klubą"

Pasitaikius progai pasisvečiuoti pas rockfordiečius ir pasimatyti su senais draugais ir pažystamais, pasikalbėjome visokiems klausimams. Apie abiejų padėjų jų kolonijoj, kaip tai: karo eigo, lietuvių veikimą, apie pagelbos Lietuvai teikimą ir t. t.

Nuomonių visokių girdėjau, bet abelna visų mintys už didesnes pastangas karo laimėjimui ir sutartinęją veikimą po karo, už tuojautinę pagalbą Lietuvos žmonėms. Žinoma, kaip kurie mano draugai nusiskundė, kad pas kaip kuriuos rockfordiečius pažana pradėjo vykdyti ir atbulų pusę: buvę pažangūs veikime ir daug dirbę draugijoje, vieni iš jų užsulo, kiti per daug ant "sveikatos," patys imo, o dar kiti po prielanga organizacijos, subudavo organizuotį įplokavimą ir užvardino "Kultūros veikimą."

Trys draugai sutiko mane nuvežti ir apduoti tą garsiausią klubą. Bežiūrint visi keturi per užpakalines duris sulindom į vidų ir sustojom prie baro, parnamotojai visi mano pažystami, išstūmimo visi po keletą stiklinių. Vėliau čiausiai dirbė rytis, kur tie Rockfordo kultūriečiai sau savo kultūra. Svečių abiejų lyčių ir visokio amžiaus didokas būrys. Pora suduoduota staliukus atrėmė. Štai gale baro gražioji lytis apsiniaukusiai karauja su smauduliu, toliaus poras stulų kazirnikų įkaitusiai kertasi, sveikinim ir norėjau su jais pasikalbėti, visi senai pažystami, taip užipni kazirnikum, nei akių nepakelia, bandžiau užvesti kalbą su kitais pažystamais, kurie kiek laiko atgal taip sakant buvo "systūs" žmonės, su miėra stiklą paimdavo, kazirnikams keiksmus išsūdavo visiems amžiams, o dabar ir su jais jokios kalbos pradėt negalima.

Šiuose kambariuose kazirnikai, žiopotojai, pavargusieji nuo "skystimo," lenda prie visų, visi kalba smarkiai ir stipriai, gatvinių žodžių pilna.

Mačiau tėvus čionai su savo jaunuoliais, šie snaisiai dairosi po visus kambarius. Jei šitoms tėvams dešimtas metų atgal būtų kas pranešę apie ateinančiųjų "kultūrybę," kur pilnausiai žydi kazirnikumas, kur degtinė ir alus plaukia, kad ten jų jaunimas senis sau atėitį sykū su tėvais, ne vienas iš jų būt šokęs nuo Morgan tilto...

Buvę menininkai, dramų lošėjai, kultūros darbuotojai, chore vedėjai, vieto raktukų pedliorais, seniaus tokiem darbam buvo priešinai, o dabar verluoja naujus narius. Kągi jie žada naujims nariams? Ogi pilną lovąjopimą.

Sventadienis ar sekmdienias salūnai uždari, na, o šis klubas visuomet atdaras, dėl pasigerimo ir išpagijojimo.

Vyrai ir moterys, jūs pirma daug dirbt kultūros dirvoj, dabar jūs daug daugiau galitumė dirbt, paverskite jūsų klubą tokiu koku jį vadinatė, duokite klubui knygu ir laikraščių, per klubą duokite visuomenės dainų, muzikos ir kitokio kultūriško meno. Jus gerbs visuomenė ir didžiūnūs jūsų vaikai. Palikite atly ir degtinę dėl salūnų.

Buvs Rockfordietis.

ADDES IMAMAS KARIUOMENĖN

DETROIT, Mich. — George Addes, UAW išdūninkas perėjo fizinę egzaminaciją ir gali būti paimtas armijos. Jisai yra 34 metų amžiaus ir pasižymėjęs automobilių darbininkų unijos vadas.

LONDONAS. — Jugoslavijos Valstybinė Komisija skelbia gen. Michailovičių karo kriminalistų ir įješko jo nubaudimui kaip tolo.

CLEVELANDIETĖS GARBINGAI ATŽYMI MOTINŲ DIENĄ

Cleveland, Ohio.—Motery Diena jau visai arti. Gal neprašalį ir mums apsarvstyti kaip geriau atžymėti tą dieną. Jeigu kada nors pirma mes didžiavomės savo švente, tai šį metą tikrai galime pasigirti. Nes moterys šiame kare suavidino tikrai svarbią rolę.

Kalbant tik apie Clevelando moteris, ypatingai mūsų Amerikos Lietuvių Moterų Klubą, tik trumpai peržvelgus mūsų nudirbtus darbus, mes randame: savo draugijų dirbančių Raudonajam Kryžiui, taipgi slaugių pavduotųjų tarpe, kitos gi duoda kartus nuo karto pantę kraujo.

O kiek meginčių primegjom dėl Raudonosios Armijos, o ypatingai dėl lietuviškų jos dalinių. Kuomet tik buvo ar yra koks važs dėl visuomeniškų reikalų, k. t.: karo pastangom ar nukentė-

vietiniai geriausi artistai, dainininkai: E. Stefanok, V. Epytītė ir J. Krasnickas; Lyros Choro grupė ir Moterų Klubo Choras. Visi rengiasi su puikiais visais ir naujaisiomis dainoms.

O iš pat Amerikos lietuvių kad ta diena pasilikty visų dalyvių atmintyje ilgam, ilgam laikui. Mes nesigailime nei darbo, nei iškaščių, kad padarius tą parengimą puikiais, kokis Clevelande yra buvęs per pastaruosius kelerą metų.

Dailės programe dalyvaus jusiems nuo karo, mes visuomet nuosirdžiai atsiliepėm ir savo dalį išpildėm su kaupu. Net ir mūsų dienraščių vajų moterys smarkiau dirbo už vyrus. Ateinančio Raudonojo Kryžiaus vajus mes ir jau pasirengę dalyvaui.

Siemet mūsų klubas rengiasi atžymėti savo dieną, tai yra, Moterų Dieną taip,

"sostinės", Chicago, atvažiuoja pagarsėjusios solistes-duetistes, A. Kenstavičienė ir K. Abekienė, pirmų syk Clevelande! O kad dar geriau atžymėti tą dieną, mes prašome ir iš jūsų, broliai ir sesutės, ateidami ant to parengimo atsineškite paaukauti kokią nors drapanelę Lietuvos vciukams; patys pasiūkite ar nupirkite.

Taigi Clevelando ir kaimyniškų kolonijų lietuviai, įsitęmykite Moterų Dieną, nedėlioj, kovo 11. Pasimitysim svetainėje, White Eagle Hall, 8315 Kosciuszko av.

Pradžia 5:30 val. po pietų. Įžanga, iškalno tikieta prkant, 55 centai, prie durų 65 centai.

Prašome visų lietuvių dalyvaui.

Am. Liet. Mot. Klubo Komitetas.

Phone: Lafayette 5800
4180 Archer Avenue
URBA Gėlininkas
Gėlių, Mylėtinėms, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuviams Paruošiamas

Pažvelgus Per Rakto Sklytute

Kur nors dingo policijos viršinkino šuo. Sukelta didelis triukšmas; jo suradimui sumobilizuota daugelis suaugusių, o dar daugiau vaikų. Suradusiam šunį viršinkinas pasiūlė net dvidešimtis penkis dolerius.

Už kelių valandų prapuolęs šuo jau buvo policijos viršinkino kieme. Tą patį vakarą apdriskęs plieties pakasoja savo kolegai dūmuose paskendusioj karčiamoj: "Meginau tą šunį parduot kam nors. Daugiausia ką man už jį pasiūlė, tai vieną dolerį ir 14 centų... O kaip sužinojau, jogei radybų duos net dvidešimtis penkinė, na, tai ir sugrąžinau, iš kur gavau."

New Yorke mirė pasiturintis biznieriūs. Žmona verkė ir raudėjo jo per tris dienas. Ant rytojaus po laidotuvių ateina apdrudus kompanijos agentas ir įteikė našlei už pomirtinę čekį vertės 50 tūkstančių dolerių. Našlė nusišluostė ašaras, pažūrėjo atydziai ant čekio ir sako:

"Gal ir nepatikėsit, bet aš mielai dabar duočiau 20 tūkstančių dolerių, kad tik būtų galima iš numirusių prikelti mano vyrą."

Meilė yra gėlė, kuri semiasi sau medžiagą iš tos saujos žemės, kurioj auga.

Nepasisekimas yra tankiai pirmu laiptu lipant trepaus karjeros.

Pažastaitė.

Siunčiame Gėles Telegramomis į Viso Pasaulio Dalls
LOVEIKIS—Kvietkininkas
Gėlės Vestuvėm, Bankietam, Pagrabam
3316 S. Halsted St. Chicago Yards 7308

NULIUDIMO VALANDOJE
Kreipkitės į
ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
DVI MODERNIŠKOS KOPYCIOS JCSU FATOGUMUB
6812 S. Western Ave., Chicago Telefonas GROVEHILL 4142
1410 So. 50th Avenue, Ciero Telefonas CICERO 2109
Mūsų patarnavimas yra greitas, mandagus ir Jūsų finansiskam stovliui prieliamas.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASSOCIACIJS
Turime Kopyčias Visose Mieste Dalyse
Ambulanso Patarnavimas Dieną ir Naktį

AMBULANSO PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
Turim Kopyčias Visose Mieste Dalyse
LACHAWICH IR SUNS
Phone: Canal 2515 Comm. 5765 Pullman 1258
3214 West 25th Place 10756 So. Michigan Ave.

J. LIULEVICIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. TELEFONAS: LAFAYETTE 3272

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET
TELEFONAS YARDS 1413

S. P. MAZEIKA ir EVANAUSKAS
3318 LITJANICA AVE. TELEFONAL YARDS 1125 ir 1126

ANTANAS M. PHILIPS
3307 LITUANICA AVENUE TELEFONAS: YARDS 4908

LIONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVENUE TEL. FULLMAN 9661

(Bus daugiau)

MOTERŲ TARPTAUTINĖS DIENOS PAMINĖJIMAS PUKIAI NUSISEKĖ

Publikos Prisirinko Pilmūtė Svetainė. Pelnu Lietuvos Vaikūčių Suselptimui Liks Gražaus. Raudonajam Kryžiui Surinkta \$105.00

Sekmadienį, kovo 4 d., Lietuvių Auditorijoj Chicago Moterų klubai ir Sąjūdas surengė parengimą. Programa susidėjo iš trijų moterų choro koncerto ir veikalų. Solo dainavo Florence Balsiūtė, Kultūros Choro mokytoja.

Parengimas visokeriopa pavyko. Kaip koncertinė dalis, taip veikalas gerai atlikta. Publikos prisirinko pilna svetainė ir rengėjoms liko gražaus pelno, kas šiandien svarbiausia, nes moterys ir rengėjos savo dienos paminiėjimą vyriausiai tuom tikslu, kad sukeltų finansų nupirkimui Lietuvos vaikų drabužių ir maisto.

Apie moterų reikalus ir Tarptautinį Moterų Dieną prakalbą pasakė O. Remeikienė. Atstovas iš Raudonojo Kryžiaus padarė atsišaukimą, ant kurio publika atsilypėjo gausiai aukaudama. Suaukavo net \$105.00. Vincas Andriulis kalbėjo apie svarbą šelpimo Lietuvos žmonių ir prisiminė apie Raudonojo Kryžiaus vąj, nupiešdamas kokią svarbią rolę šiame kare lošia Raudonasis Kryžius.

Veikalo "Parvažiavo" vaidinime dalyvavo visi marquetteparkiečiai. Marquette Parko Moterų Klubas prirėngė veikalą kaip savo dalį prisidėdam prie parengimo. Kiti visi moterų klubai turi chorą, tad jie duoda dainų.

Vaidinime dalyvavo šie asmenys: Druškiecienė, Dorienė, Dorinas, Slegaitienė, Jagminienė, Nancy Gordon (Andriulienė), Tex Zebraitis, J. Gelgotas. Kaip artistai-

mėgėjai savo roles atliko neblogai. Veikalas publika, kiek teko nugirsti, patenkino.

Veikalo pabaigoj, susidarius tam tikrai scenai, iš už scenos pasigirdo dainavimas "Daug Žuvo Mūs Brolių." Tą labai puikiai atliko V. Judzentavičius ir P. Dauderis, akompanuojant pianu D. Judzentavičienė.

Baigiant reikia pasakyti, kad visi moterų chorai gražiai sudainavo ir iš jų dainavimo galima matyti, kad kaip choristės, taip mokytojos pasišventusiai dirba ir atlieka savo užduotis, o ši kartą specialiai gražiai pasirodė.

A. Kenstavičienė nesiradus Chicagoj (ji tą dieną pildė programą su Abekiene Grand Rapids moterims) Roselando chorą vadovavo J. Kenstavičius. Kaip profesionalas mokytojas, jis, žinoma, atliko savo užduotį pagirtinai. Cicero Moterų Chorą vadovauja D. Judzentavičienė; Kultūros Chora Florence Balsiūtė. Pianu akompanavo visiem choram ir solistei mums jau gerai žinoma Pearl Johanson.

Rep.

PENKIS SUŽEIDĖ

Pirmadienį ryte bandant octane gasoliną Dodge Chrysler Co. įmonėj, ant Cicero ave ir 79th st., įvyko eksplozija. Penkis žmonės sužeidė. Kaip tai atsitiko, kad aukštos rūšies gasolinui eksplojuojant, aplaužė kambary, sužeidė kelis žmones, bet namo nepadegė.

Serga Anna Petrutienė (Šimkaitė)

Anna Petrutis

Pereitą penktadienį staiga susirgo Anna Petrutis—Šimkaitė, LKM choro mokytoja.

Ligonė randasi Michael Reese ligoninėj, 29th ir Ellis St.

Ligonė sunkiai serga. Susirūpinę namiškiai ir kankilčiai Onutės padėtimi.

Anna Petrutienė yra paskilbus savo veikimu, savo nuostatumu. Ji kukli, neprodo geismo, kad kas įvertintų jos veiklą, tačiau labai nuostirdi savo darbe ir savo nusistatyme.

Nuo savęs linkiu, kad ligonė greit pasveiktų. Bridgeportietis.

Chicagos Balalaikų Orkestro Koncertas Sekmadienį

Chicagos Balalaikų Orkestro smarkiai rengiasi prie savo metinio parengimo ir mokinasi sunkiai, kad pasirodyti publikai gerai programos išpildyme. Jų vakaras atsisbu kovo 11 dieną, Hollywood salėj, 2417 West 43rd St.

Visi muzikantai pasimėno daug tikėty ir mano parduoty daug, kad sutrauktų pusėtinai publikos. Dabar jie suorganizavo pirmąjį klubą, kad jiems padėtų dirbti. Pirmiausiai jų tėvai padėdavo kiek padirbti, dabar galės priklaustyti kas norės, kad pagelbėti jaunuoliams dirbti. Pageidaujama, kurie turi vaikus, kad leistų mokintis j orkestrą, o patys priklaustyti prie klubo ir būtų rėmėjais.

Kviečiame visus atsilankyti j jų parengimą ir pamrėti orkestrą, kad jiems priduoti daugiausia energijos lavintis muzikoje ir veikti meno srityje.

J. K.

Iš West Side Vilniečių Susirinkimo

Kovo 2 d., Budos svetainėj, įvyko West Side apielinkės vilniečių susirinkimas. Kadangi buvo blogas-lytingas oras, tai nedaug atsilankė. Susirinkimo dalyviai, apsarvė visusipianai dienraščio Vilnies būstinėj. Sidabrinį Jubiliejų, visi pasidėjęjo sulęj išgale pasidarbuoti, kad West Side būtų savo vietoj su naujų skaitytojų skaičium ir sveikinimas.

O kad pažadai nebūtų tušti tai po susirinkimo pasidalinę du skvados keliose vietose gavo du naujus skaitytojus. Galima drąsiai sakyti, kad iš

ROSELANDO ŽINIOS

Roselando Aido Choro Veikla

Kadangi pamokos eina vis smarkum ir lošėjai yra gana gabūs, tai apie juos reikalinga biski pakalbėti. Ypač tingai Helen Bružienė, kuri turi vieną iš didžiausių rolių, puikiai pasizymi. Kuomet atsilankysite ir pamatysite operetę "Kada Kaimas Nemiega" kovo 18 d., tai tikrai nusistebėsite ir manysite, kad nelošia, bet eina tikras gyvenimas.

Daugelis esate girdėję H. Bružas pirmadieniais lošiant Barbara Takumaitė, Sophia Bartkus radio valandų programe.

Helena dainuoja Sakar Makar chore ir yra pirmiškė. Ji yra gerbiama visoje plačioje Chicagoje ir išties yra garbės verta.

H. Bružienė

Pildo motinos rolę. Kita gana svarbi rolė, tai yra tėvo, kurią užima A. B. Petronis. Ji gana ilga ir sunki. Bet Petroniui lengvai valdosi, Chicagočiai Petronį gana gerai pažįsta kaip alaus pardavėjį, taipgi plačiai žinomas Rockforde.

Iki šiol daugelis manė, kad jis nėra lošėjas. Bet dabar pamatysime ką kita, tai kad jis ne tik lošėjas, bet ir dainininkas.

A. Petronis

Šiais metais roselandiečiai nustebs visą Chicago, nes minėta operetė bus tikrai gerai suvaidinta ir prie to, bus specialiai priręgtos scenerijos dėl to veikalo. Aidiečiai turi ir tam specialistų. Be to, Aido Choras šiais metais labai vieningai dirba ir deda pastangas, kad pasirodyt geriau negu kada nors pirmiau.

Aidietis.

Šveicarija Skundžiasi Aliantų Orlaivių Atakomis

ZURICH.—Pašto gelžkelio stotis atakuota keliolikos orlaivių Basely. Traukiniai atakuoti kulkosvaizdžiais Aliantų orlaivių, savo Šveicarijos daviniai.

Vienas orlaivis numuštas, bet sudegęs. West Sidės bus daugiau žinių "Vilnies" 25 metų sukakties progą.

Westsaidietis.

Šiandien Laidoja Barborą Beržinskienę

Barbora Beržinskienė numirė kovo 2-tą. Velionės kūnas pašarvotas Phillips koplyčioj, 3307 So. Lithuania ave.

Laidotuvės įvyks šiandien. Iš koplyčios išlydės 1:00 val. popiet j Lietuvių Tautiškas kapines.

Prie velionės karsto L. Prūseika pasakys atsisveikinimo kalbą.

Barbora Beržinskienė buvo narė Moterų Kultūros klubo ir priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos 19-tos kuopos.

Rytoj Laidos Dr. Karl Nurkat

Dr. Karolis Nurkat—Nurkaitis, kuris pastaraisiais metais ne tik savo raštine turėjo, bet ir Budriko krautuvėj žinomam priskirdavo akinius, numirė kovo 2-tą.

Velionio kūnas pašarvotas Mažeikos koplyčioj, 3319 Lithuania avenue. Laidotuvės įvyks trečiadienį, kovo 7-tą, 2:00 val. popiet iš koplyčios j Lietuvių Tautiškas kapines.

Julius Krauklis

Pereitą trečiadienį pas roselandiečius A. ir F. Petronius įvyko draugiškas pobūvis. Sveikino Albina Petronį jo vardadienio progą.

Tame pažnymo dalyvavo ir Julius Krauklis, su savo žmona Loretta.

Julius Krauklis ilgoką laiką buvo instruktorium Cornell (N. Y.) Universitete. Dabar Julius apsigyveno Chicagoje ir darbuojasi, kaip instruktorius chemiškos inžinierystės Standard Oil Co., Whiting, Indiana, Cornell Universitete Julius Krauklis gavo daktaro laipsnį.

Jo tėveliai, "Vilnies" skaitytojai, gyvena Rockforde.

Teisėjo Quilici Prakalba Apie Restrikcijas

Pereitą sekmadienį teisėjas Quilici pasakė reikšmingą prakalbą La Salle viešbutyje apie restriktuotus distriktus. Jis peikė tą įstatymą ir nepatyrė žmonių pasirašineti, kad jų distriktas būtų restriktuotas.

Prakalbą sakė City Club bankiete. Teisėjas aiškino, kad žmonės save apgaudinėja mano, kad jų nuosavybės pakylą, o dažnai būna kaip tik priešingai—nuosavybės pasiieka pigesnės.

Vietiniai Pranešimai

JACKSON PARK Vilniečių Susirinkimas Ketvirtadienį, kovo 8 d., 8-ta val. vakaro, pas. dđ. Demanti, 6424 So. Kimbark Ave. Įvyks Jackson Park ir apielinkės "Vilnies" skaitytojų susirinkimas. Dalyvauti ir dienraščio atstovas. Pranešimo vyks laiku atsilankyt. Vietos Veiklėjai ir "Vilnies" Adm. (6c)

TOWN OF LAKE L.D.S. 102 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks antradienį, kovo (March) 9 d. 4 val. vakaro, Ežerško Svetainėje, 4600 So. Paulina St. Draugai, bėkite visi ir laiku. Parengimo komisija duos raportą ir rinksim darbininkus. Kviečia Kp. Valdya.

Trys Lietuviai Žuvo Karo Veiksmuose

Karo Departamentas pasakė 69 chiegiacius pastaruoju laiku žuvusius karo veiksmuose. Paskelbtų parvardžių tarpe yra trys lietuviškos:

Korporalas Walter Clausius, kurio motina gyvena 3927 N. Frontier St.

Karys Jahn Shinauskis. Jo žmona Mabel C. Shinauskis gyvena, 6637 So. Morgan St.

Seržantas H. Zasaitis. Jo motina, Anna Zasaiteitė gyvena, 6824 So. Rockwell St.

Svečiuojasi Leit. Albert Drigot

Šiomis dienomis iš Texas valstijos parvyko pasisvečiuoti pas savo motiną leitenantas Albertas Drigot. Jisai yra priskirtas prie Medikalio korpo. Namie pabūt tik dešimt dienų.

Ta proga iš Detroito parvyko Alberto brolis Staysus su savo žmona Genevieve. Abudu broliai seniau darę darbuosį jaunimo tarpe, ypač Chi. University Club.

Motina Ona Drigot labai linkmsa, kad nors trumpą laiką galės pabūti su savo sūnais.

Pereitą šeštadienį visi jie buvo atvykę j LDS 76 kuopos parengimą.

Kaimynas.

BUSINESS SERVICES

Carpentering—Contracting

GENERALIS KONTRAKTORIUS

Artinantis pavasarui, prie namo dideliu ir mažu jų savininkams galvokite, kaip išvengti nemalonių pasekmių antrą—pamatas padėti, išlygavimas patietis; trečiam—stogas uždėti, skiepas pakinti; ketvirtam—atlikti, perėjį stulpai, plastras; dar kartam—lonai apmušti, grindis auštinti ir taip bus kiekvienam, kuris turi nuosavą ir senstantį namą nemažai galvosuko.

General Sales Co., 5265 So. Sangamon St. užima taisyti namų jau nuo 1909 metų. Per tą ilgą laiką įsigijome daug patyrimo, kaip nurašinti galvosuką namų savininkams. Apie šiakeivius susitikime veitai. Norint pirkt ar pardut arba inspekcijai pasilikite mūs. Boulevard 1344-1912.

Real Estate

PUSANTRO ŠTORO 12 kambarių, 2 maudyknės, keršto vandens šiluma, Venetian Langynas, užieningi porčiai. Įeity \$40 j mėnesį. Kaina \$3,900.

4865 S. UNION AVENUE Sužinoti/mlai paskaitę Oakland 9214. (6)

Pirmi Morgičiai Užikrintai Nuosavybei, Geroje Vietoje

Nuo \$1,750 iki \$4,500. 5-tas nuos. D. L. KRUGER 111 W. WASHINGTON ST. Phone Central 5225

MISCELLANEOUS

Užsienykytė Dabar CEDRINES AREA PLEININES Venetian Blinds Vienos Savaitės Patarnavimas Del dykai apskaitavimo pasaukite ENGLEWOOD 3265 SUN RAY VENETIAN BLINDS, Inc. štuoras atviras nuo 9:30 rytą iki 9:30 pop. Galite Užmokėti 12-ka Mėnesių

APSISVAUGO — NESIGALBESU Nelaukite, Rytoj Galb Jūs Prarastis! Apdraukite viską savo turta. Kojauso laisbi m. 1945. Apdraukta pro ugnies ant bangalo: už 5 metus tik \$5.60 nuo tiketafano. Raikandą ant \$1,000 už 5 metus \$5.00. Nuo vagių apdraukimo \$500.00 už \$10.00. Gaukite mano apskaitilimą — sutalpytę pinigų. Ant Leming, Taverno, Liquor, Liability, Automobileli, Troku, Health, ACCIDENT & LIFE INS.

Taipgi didžiuliam susirinkimams visokio katližiu, Būnaivalys, Apartamentų, Būna, Rodhaizui, Reortų ir Farmų. Prie gražių ežerų il., Wn., d. dđ. Mich. Viskas parudama lengvas išmokėjimais arba mainais. Paslaugas ant namų didelis ir mažas už \$ mėnesiui. JOHN SINKUS, 2142 W. 63rd St. Tel. PROspect 9060.

HELP WANTED—WOMEN

Merginos ar Moters ĮSMOKTI LENGVAS SAPOS DARBAS Tikrai Gera Proga MOKAME VYRO ALGA MOKYMAS Nereikalavimas 1632 S. PULASKI RD.

★ Seamstress

★ Merginos

★ Landrei

★ Pagelbininkės

Krečiulėms nuo: SOUTH CHICAGO COMMUNITY HOSPITAL

2320 East 93rd Street

• BENCH OPERATORIŲ

• DRILL PRESS OPERATORIŲ

• MILLING MACHINE OPERATORIŲ

• LATHE OPERATORIŲ

DIENINIAI IR NAKTINIAI SIPTAI 5 NAKTIS SAVAITĖJE

Minneapolis Honeywell

4737 W. Division St.

MERGINŲ

DIRBTI DALI LAIKO nuo 8:30 rytą iki 3 popiet ir nuo 5 popiet iki 10 val. vakaro LENGVAS SVARUS DARBAS BINDERJEJE

GERA MOKĖJEST Smagios Darbo Apilykės Dirbti Savo Aiminėle GERA TRANSPORTACIJA

S. K. SMITH CO. 2857 N. Western Ave.

HELP WANTED—MEN

Mūsų Dirbtuvei Tuojau Reikia

IVAIRIŲ DARBININKŲ

Patrynas Nereikalavimas 100% BŪTINA RADAR INDUSTRIJA

GEROS ALGOS NUOLATINIAI PAKĖLIMAI BONA—DYKAI APRAUDA Dirbtis bei kurioj mūsų 2 dirbtuvų

VYRIAUSIA DIRBTUVĖ 4545 W. Augusta Blvd. DIRBTUVĖS SAKA 973 W. Cullerton

Taippat Reikia Darbininkų Mūsų Erdvoj Valgykloj

mūsų main dirbtuvėje PILNA ARBA DALI LAIKO Duodam Valgi. Paruoliam Uniformas ir Apraudziame.

MOTOROLA GALVIN MFG. CO.

4545 W. AUGUSTA

DOCKMEN

Taip pat FREIGHT HANDLERS, TRUCKERS ir LOADERS

GERA MOKĖJEST Pastovus Polarinis Darbas Kreičitės tuojau: INTERSTATE MOTOR FREIGHT 1533 South Canal St.

Reikia Mekanikų ir Mekanikams Pagelbininkų

Dirbt Pilna Laiką arba Trumpas Valandas—vakaras arba tik nedidelis—ir subalansu

PATENKINTI UZMOKĖJESTIS. Kreičitės pas: 5006 ARCHER AVE. arba telefonuokite: VIRGINIA 2788

Reikia Vyru

Su arba be Patyrimo Gaminti Popierines Dėzes

★ BUTIKAS DARBAS ★ DABAR IR PO KARO PROGOS ★ GEROS DARBŲ SĄLYGOS ★ VIEŠAIKIS ★ CAFETERIA Kreičitės ryte 9 Ryto ir 5 Val. Popiet

Container Corporation of America

1341 W. 35th Street 35-tos Gatvės Karas Davaizai iki dirbtuvės durų (Kreičitės darbu, malnėkytė atinešti ir šį apgarsinimą.)

Sidabrinio Jubiliejaus

Skelbiame

SPECIALI 'VILNIES' VAJŲ

Naujiem Skaitytojam "Vilnis" Visu Doleriu Pigiau

Chicagoj Metams \$7.00

Už Chicagos Ribų Metams . . . \$5.00

Todėl lai būna visų vilniečių obalsiu: Padauginime 1,000 vilniečių šeimyną, gaudami pažastama, giminę, kaimyną.

Visi vajininkai ir nuosirdūs vilniečiai, j talką!

